

Psychometric Properties of the Persian Version of The Gender Role Conflict Scale (GRCS)

ویژگی‌های روان‌سنجی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی

Mehdi ChamyKarpour. M.A.

University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences

Abbas Pourshahbaz. Ph.D.

University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences

Behrouz Dolatshahi. Ph.D.

University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences

Nahaleh Moshtagh. Ph.D.

University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences

مهدی چمی کارپور*

کارشناس ارشد، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

عباس پورشهباز

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

بهروز دولتشاهی

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

ناهاله مشتاق

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

Abstract

This study was planned to determine the reliability and construct validity of the Persian version of the gender role conflict scale. Statistical population of the study includes all male students of the universities of social welfare and rehabilitation sciences and Tehran University in 2010. 190 male students, ages ranging from 21 to 40 years old with educational levels from B.S to Ph.D were selected. They completed an inventory including demographic variables and Persian version of the gender role conflict scale. Statistical analyses were conducted using SPSS (11.5). Pearson correlation coefficients showed that the "restrictive emotionality", among four factors of gender role conflict, had the greatest correlation with GRCS total score ($P < 0.01$); and "success, power and competition" had the weakest one ($P < 0.01$). Also, results from the present study showed that the Persian version of the gender role conflict scale and its four factors had a good reliability (with Chronbach's alphas ranging from 0.70 to 0.81) among Iranian college students. Finally, four-factor structure of the Persian version of the gender role conflict scale was justified in the present study through confirmatory factor analysis with varimax rotation ($K^2=2029.147$, $df=666$, & $P=0.000$).

KeyWords: Gender Role Conflict Scale, Reliability, Validity

چکیده

هدف این پژوهش تعیین اعتبار و ساختار عاملی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی است. جامعه آماری تحقیق شامل تمامی دانشجویان مرد دانشگاه‌های علوم بهزیستی و توانبخشی و دانشگاه تهران در سال ۱۳۸۹ بود که از بین آنها ۱۹۰ نفر در محدوده ۲۱ تا ۴۰ سال و با سطوح تحصیلی کارشناسی تا دکترا، به‌عنوان نمونه تحقیق انتخاب گردیدند و پرسشنامه‌های ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی (انیل و همکاران، ۱۹۸۶) را تکمیل کردند. تحلیل‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS 11.5 صورت گرفت. ضرایب همبستگی پیرسون نشان داد که بین عامل‌های تعارض نقش جنسیتی، عامل «هیجان‌پذیری محدود» قوی‌ترین ($P < 0.01$) و عامل «موفقیت، قدرت، رقابت» ضعیف‌ترین همبستگی ($P < 0.01$) را با کل مقیاس دارند. نتایج حاصل از این مطالعه نشان دادند که فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی و ۴ عامل آن از اعتبار خوبی (با ضرایب آلفای کرونباخ از ۰/۷۰ تا ۰/۸۱) در جمعیت دانشجویی ایران برخوردارند. همچنین تحلیل عاملی تأییدی صورت گرفته بر روی گویه‌های پرسشنامه با استفاده از چرخش واریماکس، ساختار ۴ عاملی این مقیاس در مطالعه حاضر را تأیید کرد (مجذور کای = 2029.147 ، $df=666$ ، $P=0.000$).

واژه‌های کلیدی: مقیاس تعارض نقش جنسیتی، روایی، اعتبار

* نویسنده مسؤول: تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، پست الکترونیک (رایانه): m.chamkar@gmail.com

مقدمه

انیل (۱۹۸۱) چنین فرض می‌کند که اجتماعی شدن نقش‌های جنسیتی در مردان و نظام ارزشی مردانه (ایدئولوژی مردانگی)، به ارزنده نمودن ارزش‌های زنانه و پدیدآیی ترس از زنانگی^۸ آموخته شده، در حیات مردان منجر می‌شود. این ترس از زنانگی، الگوهای تعارض نقش جنسیتی را پدید می‌آورد و در نهایت این الگوهای تعارض نقش جنسیتی، به گونه‌ای دوطرفه، با جنبه‌های فردی و اجتماعی تبعیض جنسی تعامل می‌کنند. ظهور انگاره (پارادایم)^۹ تعارض نقش جنسیتی و ارائه مفهوم و مقیاس تعارض نقش جنسیتی^{۱۰}، تا حد زیادی در پاسخ به ناکارآمدی مفهوم‌بندی‌ها و مقیاس‌های ارائه شده قبلی صورت گرفت. زیرا پژوهشگران دریافتند که پرسشنامه‌های نقش جنسیتی مرسوم مانند پرسشنامه نقش جنسی بم^{۱۱} (بم، ۱۹۷۴) و پرسشنامه ویژگی‌های شخصی^{۱۲} (اسپنس و هلمریک^{۱۳}، ۱۹۷۸)، اعتبار سازه^{۱۴} ندارند و به جای نقش‌های جنسیتی، دو بعد شخصیتی ابزارنگری^{۱۵} و ابزارگری^{۱۶} را می‌سنجند (به‌عنوان مثال اسپنس و هلمریک، ۱۹۸۰). پژوهش‌های زیادی در کشورهای گوناگون، به ویژه در ایالات متحده آمریکا نشان داده‌اند که تعارض نقش جنسیتی با طیف وسیعی از متغیرهای بالینی مانند اضطراب (زاماریا، وامپولد و گرگوری^{۱۷}، ۲۰۰۳)، افسردگی (زاماریا و همکاران، ۲۰۰۳؛ گودوین^{۱۸}، ۲۰۰۹)، اجبار جنسی^{۱۹} (گریفین^{۲۰}، ۲۰۱۱)، عزت‌نفس پایین (شوارتز، والدو، و دنیل^{۲۱}، ۲۰۰۵)، سوء‌مصرف مواد (اپل‌وایت^{۲۲}، ۲۰۰۷) و الکل (هاولز^{۲۳}، ۲۰۱۰)، پارانوئیا و روانپریش‌خویی^{۲۴} (گوود، رابرتسون، انیل، فیتز جرالده، دی‌بورد و همکاران^{۲۵}، ۱۹۹۵)؛ مشکلات میان‌فردی مانند خشونت خانوادگی (شوارتز، والدو، و دنیل، ۲۰۰۵)، حساسیت بین‌فردی^{۲۶}، نداشتن راحتی اجتماعی^{۲۷}، خصومت^{۲۸} (هایز و ماهالیک^{۲۹}، ۲۰۰۰) و پرخاشگری جنسی^{۳۰} نسبت به زنان

تعارض نقش جنسیتی^۱، «یک وضعیت روان‌شناختی است؛ به این صورت که نقش‌های جنسیتی، پیامدهای منفی برای شخص یا دیگران دارند و یا تأثیراتی منفی بر شخص یا دیگران می‌گذارند. نتیجه نهایی این تعارض، محدود شدن شخص در شکوفا ساختن توانایی‌های انسانی خود یا محدود کردن توانایی‌های اشخاص دیگر است» (انیل^۲، ۱۹۸۱). ا. نیل، هلمز، گیبل، دیوید و رایتزمن^۳ (۱۹۸۶)، ۴ عامل تعارض نقش جنسیتی را به این صورت متمایز ساختند: ۱. موفقیت، قدرت، و رقابت؛ ۲. هیجان‌پذیری محدود؛ ۳. رابطه عاطفی محدود با سایر مردان؛ ۴. تعارض میان کار و روابط خانوادگی^۴ (ا. نیل و همکاران، ۱۹۸۶). در عامل اول، موفقیت به‌عنوان نگرانی درباره پیشرفت شخصی، شایستگی، مقام و موقعیت، حرکت رو به بالا و شغل و حرفه تعریف می‌شود. قدرت به‌عنوان کسب اقتدار، تسلط، نفوذ یا برتری بر دیگران تعریف می‌شود و رقابت به‌عنوان تلاش زیاد در تقابل با دیگران برای به‌دست آوردن چیزی و یا مقایسه خود با دیگران برای اثبات برتری خود تعریف می‌شود. عامل دوم؛ هیجان‌پذیری محدود، یک وضعیت روان‌شناختی است. به این صورت که ابزار آزادانه و راحت احساسات، رها کردن کنترل هیجانی و آسیب‌پذیر بودن در ارتباط با خود و دیگران، برای فرد دشوار می‌شود. عامل سوم به‌عنوان پیامد هیجان‌پذیری محدود، مفهوم‌بندی می‌شود و شامل رفتارهایی است که خود فاش‌سازی، مصاحبت و لمس را در ارتباط با سایر مردان محدود می‌سازد و در نهایت عامل چهارم به داشتن مشکل در متعادل ساختن امور شغلی (یا تحصیلی)، با روابط خانوادگی اشاره دارد و اینکه فرد درباره مسائل شغلی نگرانی زیادی دارد و زمان اندکی را صرف فراغت در کنار اعضای خانواده می‌کند.

1. gender role conflict	2. O'Neil
3. Helms, Gable, David & Wrightsman	4. success, power, and competition (SPC)
5. restrictive emotionality (RE)	6. restrictive affectionate behavior between men (RABBM)
7. conflict between work and family relations (CBWF)	8. fear of femininity
9. paradigm	10. Gender Role Conflict Scale
11. Bem Sex Role Inventory	12. Personal Attribute Questionnaire
13. Spence & Helmreich	14. construct validity
15. instrumentality	16. expressiveness
17. Zamarripa, Wampold & Gregory	18. Goodwin
19. sexual compulsivity	20. Griffin
21. Schwartz, Waldo & Daniel	22. Applewhite
23. Howells	24. psychoticism
25. Good, Robertson, Fitzgerald, Debord & et al	26. interpersonal sensitivity
27. social discomfort	28. hostility
29. Hayes & Mahalik	30. sexual aggression

دانشجویان مرد دانشگاه‌های علوم بهزیستی و توانبخشی و دانشگاه تهران در سال ۱۳۸۹ می‌باشد. نمونه نیز شامل ۱۹۰ نفر از دانشجویان مرد این دانشگاهها بود که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. حجم نمونه با توجه به مطالعات مشابه انجام شده در سایر کشورها (به‌عنوان مثال، کیم، چوی و کیم^۱، ۲۰۰۹) تعیین گردید. از میان این ۱۹۰ شرکت‌کننده، ۱۶۰ نفر مجرد و ۱۶ نفر متأهل بودند. ۱۴ نفر نیز وضعیت تأهل خود را گزارش نکردند. از نظر وضعیت تحصیلی، ۷۷ دانشجوی مقطع کارشناسی، ۹۱ دانشجوی کارشناسی ارشد و ۶ دانشجوی مقطع دکترا بودند و ۱۶ آزمودنی نیز وضعیت تحصیلی خود را گزارش ننمودند. وضعیت سنی آزمودنی‌ها (در فاصله ۲۰ تا ۴۱ سال با میانگین ۲۴/۷۳) به این ترتیب بود: ۱۶۶ نفر، ۲۰ تا ۲۹ سال؛ ۹ نفر، ۳۰ تا ۳۹ سال؛ ۲ نفر، ۴۰ و ۴۱ سال و ۱۳ شرکت‌کننده نیز سن خود را گزارش نکردند.

ابزار سنجش

فرم ویژگی‌های جمعیت‌شناختی: پرسشنامه محقق‌ساخته برای ارزیابی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان شامل سن، تحصیلات و وضعیت تأهل است.

مقیاس تعارض نقش جنسیتی؛ (انیل و همکاران، ۱۹۸۶): مقیاس تعارض نقش جنسیتی، یک پرسشنامه خودسنجی^{۱۵} با ۳۷ گویه در مقیاس لیکرت^{۱۶} ۶ نقطه‌ای است. آزمودنی نظر خود را درباره هر گویه با انتخاب گزینه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۶ (کاملاً موافقم) اعلام می‌کند. نمره آزمودنی در هر یک از خرده‌مقیاس‌ها به این ترتیب محاسبه می‌شود که نمرات مربوط به گویه‌های آن خرده‌مقیاس با هم جمع شده و نمره حاصل بر تعداد گویه‌های آن خرده‌مقیاس تقسیم می‌شود. برای محاسبه نمره کلی تعارض نقش جنسیتی نمره تمام گویه‌ها را با هم جمع نموده، بر عدد ۳۷ (تعداد کل گویه‌ها) تقسیم می‌کنیم. نمرات بالاتر در این مقیاس، نشان‌دهنده تعارض نقش جنسیتی بیشتر است (انیل و همکاران، ۱۹۸۶).

برای تهیه فرم فارسی مقیاس، ابتدا پرسشنامه از انگلیسی به فارسی و سپس از فارسی به انگلیسی ترجمه شد تا انطباق

(سرنا^۱، ۲۰۰۴) روابط معناداری دارد. همچنین، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که تعارض نقش جنسیتی با نگرش‌های منفی و یا دوسوگرایی^۲ نسبت به مشاوره و درخواست کمک روان‌شناختی (پدرسون و وگل^۳، ۲۰۰۷؛ پارک^۴، ۲۰۱۰) رابطه معنادار دارد.

ظهور نتایج گسترده درباره رابطه تعارض نقش جنسیتی با آسیب روانی، مشکلات میان‌فردی و رفتارهای خودشکن^۵، به‌تدریج پژوهشگران را به سمت بررسی رابطه تعارض نقش جنسیتی با متغیرهای بنیادی‌تر و پایدارتر مانند دلبستگی^۶ (شوارتز، والدو و هیگینز^۷، ۲۰۰۴)، سازوکارها و سبک‌های دفاعی (ماهالیک، کارنویر، دی‌فرانک، چری و ناپولیتانو^۸، ۱۹۹۸)، سبک‌های شخصیت (شوارتز، بولتز، سیمن و فلای^۹، ۲۰۰۴) و ابعاد و الگوهای شخصیت (سرنا، ۲۰۰۴؛ سپیز^{۱۰}، ۲۰۰۵؛ فیشر^{۱۱}، ۲۰۰۷؛ فیتون^{۱۲}، ۲۰۱۰) سوق داد.

در کشور ما تا به امروز درباره مفهوم تعارض نقش جنسیتی مردانه بررسی نظری و پژوهشی چندانی نشده است. این درحالی است که مقوله تعارض نقش جنسیتی در برخی کشورها نزدیک به تقریباً ۳۰ سال است که با رویکردهای مختلف در روان‌شناسی، به‌ویژه رویکرد روان‌شناسی اجتماعی و رویکرد روان‌شناسی تحلیلی و نیز در حوزه مشاوره و روان‌شناسی بالینی، بررسی‌های نظری وسیع، عمیق و دقیق شده است و بارها مورد پژوهش تجربی واقع شده است. بنابراین، هدف اصلی این پژوهش بررسی تعارض نقش جنسیتی در یک نمونه از دانشجویان مرد ایرانی و تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی مردانه است تا میانگین، انحراف معیار، میزان اعتبار و ساختار عاملی مقیاس تعارض نقش جنسیتی در جمعیت مردان دانشجوی ایرانی مشخص گردد و کفایت این ابزار (فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی) برای انجام پژوهش‌های بیشتر درباره تعارض نقش جنسیتی مردانه (بیش‌مردانگی^{۱۳}) در بافت فرهنگ و جامعه ایران بررسی شود.

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه؛ این مطالعه از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی

1. Serna
3. Pederson & Vogel
5. self-defeating behaviors
7. Higgins
9. Buboltz, Seemann & Flye
11. Fischer
13. overmasculinity
15. self – report

2. ambivalence
4. Park
6. attachment
8. Cournoyer, DeFranc, Cherry & Napolitano
10. Sipes
12. Fitton
14. Kim & Choi
16. likert

توصیف و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی، روش‌های همبستگی پیرسون، آلفای کرونباخ و تحلیل عاملی تأییدی^۱ در نرم‌افزار SPSS 11.5 صورت گرفت.

یافته‌ها

در جدول ۱، میانگین و انحراف معیار تعارض نقش جنسیتی و عامل‌های آن ارائه شده است. میانگین عامل‌های تعارض نقش جنسیتی در پژوهش حاضر تقریباً مشابه با میانگین‌های به‌دست آمده در پژوهش‌های قبلی (توکار، فیشر، اسچاوب، مرادی^۶، ۲۰۱۰؛ هیز و ماهالیک، ۲۰۰۰) است. در این پژوهش مانند مطالعه توکار و همکاران (۲۰۰۰) میانگین نمرات کلی مقیاس تعارض نقش جنسیتی برابر ۳/۷۱ است و عامل «موفقیت، قدرت، رقابت» بالاترین میانگین و عامل «رفتار عاطفی محدود با سایر مردان» بیشترین انحراف معیار را بین عامل‌های تعارض نقش جنسیتی داشته‌اند.

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار تعارض نقش جنسیتی و عامل‌های آن

مقیاس	میانگین	انحراف معیار
تعارض نقش جنسیتی	۳/۷۱	۰/۴۶
موفقیت، قدرت، رقابت	۴/۳۳	۰/۵۷
هیجان‌پذیری محدود	۳/۴۱	۰/۷۹
رفتار عاطفی محدود با سایر مردان	۳/۲۱	۰/۸۲
تعارض میان کار و روابط خانوادگی	۳/۵۳	۰/۸۱

ضرایب همبستگی پیرسون میان عامل‌های تعارض نقش جنسیتی و متغیر فاصله‌ای سن در جدول ۲ ارائه شده است. برای همبستگی دو متغیر وضعیت تأهل و سطح تحصیلات با تعارض نقش جنسیتی و عامل‌های آن ضرایب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن گزارش شده است. از میان ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، متأهل بودن رابطه مثبت معنادار با تعارض نقش جنسیتی و عامل‌های «هیجان‌پذیری محدود» و «رفتار عاطفی محدود با سایر مردان» دارد. در بین عامل‌های تعارض

لازم میان فرم ترجمه شده فارسی و فرم انگلیسی حاصل شود. سپس برای کسب اطمینان از روان و قابل فهم بودن عبارت‌ها، پرسشنامه به صورت مصاحبه‌ای، بر روی تعدادی دانشجوی از مقاطع و رشته‌های تحصیلی مختلف اجرا گردید. در این اجرا از آزمودنی خواسته شد که عبارت‌ها را به ترتیب و با صدای بلند بخواند و سپس برداشت خود از آن عبارت را بیان نماید. اگر برداشت صورت گرفته صحیح بود، آزمودنی عبارت بعد را می‌خواند و اگر برداشت ناصحیح بود، پیگیری می‌شد که چه چیزی در عبارت ترجمه شده، آن برداشت نادرست را القا می‌کند. پس از هر مصاحبه، تغییراتی در ترجمه اولیه صورت می‌گرفت. این مصاحبه‌ها تا جایی ادامه یافت که به نظر می‌رسید عبارت‌های تصحیح شده می‌توانند به خوبی مفهوم مورد نظر را به خواننده منتقل سازند.

آلفای کرونباخ^۱ برای عامل‌های اول تا چهارم تعارض نقش جنسیتی به ترتیب عبارت‌اند از: ۰/۸۴، ۰/۸۴، ۰/۸۶ و ۰/۸۱ (انیل و همکاران، ۱۹۸۶). همچنین اعتبار ملاکی^۲ و اعتبار سازه^۳ خرده‌مقیاس‌ها، در پاره‌ای تحلیل‌های روان‌سنجی تأیید شده است (به‌عنوان مثال، گود و همکاران، ۱۹۹۵). مقدار آلفای کرونباخ برای نمره کلی مقیاس تعارض نقش جنسیتی در این مطالعه برابر ۰/۸۱ و برای عامل‌های اول تا چهارم این مقیاس به ترتیب برابر با ۰/۷۴، ۰/۷۸، ۰/۷۲ و ۰/۷۰ بوده است. دو نمونه از پرسش‌های این مقیاس به این شرح است: «رقابت با دیگران، بهترین راه موفقیت است» و «دوست ندارم هیچ‌کس را به دیگران نشان بدهم».

روش اجرا و تحلیل؛ برای اجرای پژوهش با حضور در اتاق‌هایی که به‌صورت در دسترس از میان همه اتاق‌های موجود در خوابگاه‌های پسرانه دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و خوابگاه‌های پسرانه واقع در کوی دانشگاه تهران انتخاب شده بودند، توضیحاتی درباره پرسشنامه، هدف کلی پژوهش، مدت‌زمان لازم برای پاسخدهی به پرسش‌ها و دستورالعمل پاسخدهی به دانشجویان داده شد. سپس پرسشنامه‌ها بین دانشجویان ساکن در اتاق‌ها توزیع شد و مدت‌زمان مناسب در اختیار دانشجویان قرار گرفت تا بتوانند پرسشنامه‌های ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی را با دقت و توجه لازم تکمیل نمایند.

1. cronbach alpha

3. construct validity

۴. این مقیاس در سال ۱۹۸۶ طراحی گردیده و اعتبار و روایی فرم انگلیسی آن، پیشتر در کشورهای انگلیسی‌زبان مطالعه شده است و مطالعات جدید کمتری به بررسی اعتبار و روایی این مقیاس پرداخته‌اند. به‌عنوان مثال، جدیدترین گزارش در مورد اعتبار و روایی این مقیاس، در متنی که پروفیسور انیل در سال ۲۰۱۰ برای مؤلف ارسال نمود نیز مطالعه کانگ (۲۰۰۱) بود.

5. confirmatory factor analysis

2. criterion validity

6. Tokar, Fischer, Schaub & Moradi

تعارض نقش جنسیتی را تبیین می‌نماید. عامل‌ها همراه با گویه‌های مربوط در جدول ۴ ارائه شده‌اند. عامل اول مشابه عامل هیجان‌پذیری محدود؛ عامل دوم مشابه عامل موفقیت، قدرت، رقابت؛ عامل سوم مشابه عامل رفتار عاطفی محدود با سایر مردان و عامل چهارم مشابه عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی است. تنها تفاوت‌های مشاهده شده میان ساختار عاملی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی با فرم انگلیسی این مقیاس، انتقال گویه ۲۵ (اغلب در یافتن کلمات برای توصیف احساساتم، دچار مشکل می‌شوم) از عامل هیجان‌پذیری محدود به عامل رفتار عاطفی محدود با سایر مردان و انتقال گویه ۳۲ (اغلب دلواپس این هستم که دیگران عملکرد مرا در محیط کار یا دانشگاه، چگونه ارزیابی می‌کنند) از عامل موفقیت، قدرت، رقابت به عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی است. بارگذاری گویه ۲۵ بر روی عامل هیجان‌پذیری محدود برابر ۰/۳۶ و بر روی رفتار عاطفی محدود با سایر مردان برابر ۰/۴۰ است. همچنین، بارگذاری گویه ۳۲ بر روی عامل موفقیت، قدرت، رقابت برابر ۰/۲۷ و بر روی عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی برابر ۰/۳۷ است.

نقش جنسیتی، عامل «هیجان‌پذیری محدود» بیشترین همبستگی و عامل «موفقیت، قدرت، رقابت» کمترین همبستگی را با تعارض نقش جنسیتی داشته است. عامل «موفقیت، قدرت، رقابت» فقط با عامل «تعارض میان کار و روابط خانوادگی» همبسته است و دو عامل «هیجان‌پذیری محدود» و «رفتار عاطفی محدود با سایر مردان» بیشترین همبستگی را در بین عامل‌های تعارض نقش جنسیتی با یکدیگر دارند. برای بررسی ساختار عاملی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی، تحلیل عاملی تأییدی بر روی گویه‌های پرسشنامه صورت گرفت. شاخص کفایت حجم نمونه KMO در این تحلیل برابر ۰/۷۱ بود که حاکی از کفایت نمونه این پژوهش برای انجام تحلیل عاملی است. همچنین در شاخص کروییت بارتلت، مقدار مجذور کای برابر ۲۰۲۹/۱۴۷، درجه آزادی برابر ۶۶۶ و مقدار P تا سه رقم اعشار برابر ۰/۰۰۱ بود، که از توانایی عاملی بودن داده‌ها حمایت می‌کنند. با انجام چرخش واریمکس چهار عامل به صورت ارائه شده در جدول ۳ متمایز گردیدند. عامل اول ۹/۳۴ درصد از واریانس تعارض نقش جنسیتی را توضیح می‌دهد. عامل دوم ۹/۲۰ درصد، عامل سوم ۸/۹۶ درصد و عامل چهارم ۸/۲۸ درصد از واریانس

جدول ۲- همبستگی میان متغیرهای جمعیت‌شناختی، تعارض نقش جنسیتی و عامل‌های آن

تعارض میان کار و خانواده	رفتار عاطفی محدود با مردان	هیجان‌پذیری محدود	موفقیت، قدرت، رقابت	تعارض نقش جنسیتی
سن	-۰/۱۱	-۰/۱۰	۰/۰۱	-۰/۱۲
وضعیت تأهل	*۰/۱۴	*-۰/۱۳	۰/۱۱	*۰/۱۷
تحصیلات	۰/۰۱	-۰/۰۷	-۰/۰۷	-۰/۰۶
تعارض نقش جنسیتی	**۰/۶۳	**۰/۷۴	**۰/۵۷	۱
موفقیت، قدرت، رقابت	۰/۰۵	۰/۱۰	۱	
هیجان‌پذیری محدود	**۰/۳۹	۱		
رفتار عاطفی محدود با مردان	۱			
تعارض میان کار و خانواده				۱

* معناداری در سطح $P < 0/05$

** معناداری در سطح $P < 0/01$

جدول ۳- بارگذاری گویه‌ها بر روی ۴ عامل متمایز شده

شماره گویه	عامل اول	عامل دوم	عامل سوم	عامل چهارم
۱	-۰/۰۸	۰/۵۱	-۰/۰۷	-۰/۰۷
۲	۰/۴۲	۰/۰۸	۰/۲۷	۰/۰۹
۳	۰/۱۵	-۰/۱۶	۰/۴۳	۰/۲۸
۴	۰/۰۶	-۰/۱۴	۰/۰۹	۰/۶۲
۵	-۰/۰۲	۰/۶۴	۰/۰۲	-۰/۱۴
۶	۰/۲۸	۰/۱۶	۰/۱۳	۰/۱۸
۷	۰/۰۳	-۰/۱۷	۰/۶۳	۰/۰۲
۸	۰/۰۷	۰/۵۴	۰/۰۶	۰/۱۴
۹	۰/۳۲	۰/۱۲	۰/۲۷	۰/۲۹
۱۰	۰/۱۷	۰/۰۱	۰/۶۶	۰/۱۱
۱۱	۰/۰۶	۰/۰۸	۰/۰۰	۰/۵۴
۱۲	۰/۰۰	۰/۴۵	۰/۰۵	۰/۰۱
۱۳	۰/۷۴	-۰/۱۰	-۰/۰۷	-۰/۰۴
۱۴	۰/۰۶	۰/۴۱	۰/۳۰	۰/۳۰
۱۵	۰/۷۳	-۰/۱۵	۰/۱۳	۰/۱۲
۱۶	-۰/۱۱	۰/۱۴	۰/۵۵	۰/۱۲
۱۷	۰/۱۵	۰/۰۲	۰/۲۳	۰/۵۳
۱۸	-۰/۲۴	۰/۴۲	-۰/۲۳	۰/۰۶
۱۹	۰/۷۱	۰/۰۹	۰/۱۶	۰/۱۷
۲۰	۰/۲۰	۰/۰۸	۰/۶۸	۰/۰۰
۲۱	۰/۱۱	۰/۳۷	-۰/۱۶	۰/۰۴
۲۲	۰/۵۹	۰/۲۳	-۰/۰۴	۰/۱۴
۲۳	۰/۱۱	۰/۳۹	۰/۰۳	۰/۱۲
۲۴	-۰/۱۰	۰/۶۹	۰/۱۱	-۰/۱۱
۲۵	۰/۳۶	۰/۱۶	۰/۴۰	۰/۲۰
۲۶	۰/۱۸	۰/۱۷	۰/۴۷	۰/۰۱
۲۷	۰/۰۴	۰/۰۲	-۰/۰۸	۰/۶۳
۲۸	-۰/۱۵	۰/۵۷	-۰/۱۲	۰/۲۱
۲۹	۰/۳۰	-۰/۱۴	۰/۱۴	۰/۱۸
۳۰	۰/۷۶	-۰/۱۲	۰/۱۵	-۰/۰۶
۳۱	۰/۱۲	۰/۱۰	-۰/۰۳	۰/۷۰
۳۲	۰/۱۵	۰/۲۷	۰/۱۴	۰/۳۷
۳۳	۰/۱۴	-۰/۰۹	۰/۶۶	۰/۰۴
۳۴	۰/۰۸	۰/۵۱	-۰/۰۱	۰/۲۰
۳۵	۰/۰۱	-۰/۰۹	۰/۴۰	-۰/۱۰
۳۶	۰/۰۳	۰/۱۵	۰/۰۰	۰/۶۰
۳۷	۰/۰۹	۰/۳۰	۰/۰۸	۰/۲۹

جدول ۴- عامل‌های تعیین‌شده همراه با گویه‌های مربوط به هر عامل

بارگذاری	عامل‌ها و گویه‌های مربوطه
	عامل اول
۰/۴۲	(۲) اینکه به کسی بگویم نگرانش هستم، برایم دشوار است.
۰/۲۸	(۶) درک کردن احساسات شدید، برایم دشوار است.
۰/۳۲	(۹) هنگامی که می‌خواهم احساساتم را نشان دهم، حس می‌کنم در برابر دیگران آسیب‌پذیر می‌شوم.
۰/۷۴	(۱۳) برایم دشوار است که هنگام رابطه جنسی، راجع به احساساتم حرف بزنم.
۰/۷۳	(۱۵) برایم دشوار است که نیازهای عاطفی خود را پیش دوست یا همسرم ابراز کنم.
۰/۷۱	(۱۹) ابراز کردن احساسات لطیف برایم دشوار است.
۰/۵۹	(۲۲) در رابطه با دخترها و زن‌ها، احساسات شدید خود را بیان نمی‌کنم.
۰/۳۰	(۲۹) دوست ندارم هیجاناتم را به دیگران نشان بدهم.
۰/۷۶	(۳۰) برایم دشوار است که احساساتم نسبت به دوست یا همسرم را هنگام رابطه جنسی به او بگویم.
	عامل دوم
۰/۵۱	(۱) پیشرفت شغلی برایم مهم است.
۰/۶۴	(۵) به نظر من، پول درآوردن، بخشی از موفقیت است.
۰/۵۴	(۸) گاهی اوقات ارزش شخصی خودم را بر اساس موفقیت شغلی یا تحصیلی‌ام ارزیابی می‌کنم.
۰/۴۵	(۱۲) معمولاً ارزش افراد را بر اساس میزان پیشرفت و موفقیت آنها ارزیابی می‌کنم.
۰/۴۱	(۱۴) به عنوان یک مرد، نگرانم که مبدا ضعف و نقصی از خود نشان دهم.
۰/۴۲	(۱۸) برایم مهم است که همیشه، کارها را خوب انجام دهم.
۰/۳۷	(۲۱) اغلب احساس می‌کنم که نیاز دارم مسؤول افراد دور و برم باشم.
۰/۳۹	(۲۳) رقابت با دیگران، بهترین راه موفقیت است.
۰/۶۹	(۲۴) موفقیت و پیروزی را ملاکی برای سنجش ارزشمندی خود می‌دانم.
۵۷	(۲۸) تلاش می‌کنم موفق‌تر از دیگران باشم.
۰/۵۱	(۳۴) زرتنگ‌تر یا به لحاظ بدنی، قوی‌تر بودن از سایر مردان، برایم مهم است.
۰/۳۰	(۳۷) دوست دارم نسبت به دیگران احساس برتری کنم.
	عامل سوم
۰/۴۳	(۳) برایم دشوار است که علاقه‌ام به یک مرد را، به صورت کلامی بیان کنم.
۰/۶۳	(۷) صمیمیت و نزدیکی عاطفی با سایر مردان، در من تنش ایجاد می‌کند.
۰/۶۶	(۱۰) ابراز کردن احساساتم به سایر مردان، می‌تواند خطری برایم به همراه داشته باشد.
۰/۵۵	(۱۶) مردانی که سایر مردان را لمس می‌کنند، احساس ناخوشایندی در من ایجاد می‌کنند.
۰/۶۸	(۲۰) بغل کردن مردان، برایم دشوار است.
۰/۴۰	(۲۵) اغلب در یافتن کلمات برای توصیف احساساتم، دچار مشکل می‌شوم.
۰/۴۷	(۲۶) گاهی اوقات در نشان دادن عواطفم به مردان دچار تردید می‌شوم، که دیگران چه فکری راجع به من خواهند کرد.
۰/۶۶	(۳۳) معمولاً در روابط غیررسمی با سایر مردان، احساس راحتی نمی‌کنم.
۰/۴۰	(۳۵) وقتی یک مرد، خیلی دوستانه با من برخورد می‌کند، در فکر می‌روم که آیا او تمایل جنسی به من دارد.
	عامل چهارم
۰/۶۲	(۴) برنامه کاری (یا درسی) سنگینم، مرا کلافه کرده است.
۰/۵۴	(۱۱) مقام، شغل یا تحصیلم، با اوقات فراغت یا زندگی خانوادگی‌ام تداخل کرده است.
۰/۵۳	(۱۷) به سختی وقتی برای آرامش و آسایش پیدا می‌کنم.
۰/۶۳	(۲۷) نیاز به کار یا مطالعه، بیش از اندازه مرا از خانواده یا فراغت دور کرده است.
۰/۷۰	(۳۱) فشار کار یا تحصیل، اغلب سایر بخش‌های زندگی (خانه، سلامت، اوقات فراغت) مرا مختل می‌سازد.
۰/۳۷	(۳۲) اغلب دلواپس این هستم که دیگران، عملکرد مرا در محیط کار یا دانشگاه چگونه ارزیابی می‌کنند.
۰/۶۰	(۳۶) کار زیاد و استرس ناشی از نیاز به پیشرفت بر زندگی‌ام تأثیر می‌گذارد یا به آن آسیب می‌رساند.

جدول ۵- اعتبار فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی

گویه	اعتبار با حذف گویه	ضریب تشخیص	درصد واجدین
(۱) پیشرفت شغلی، برایم مهم است.	۰/۸۱	۰/۰۷	۹۵/۸
(۲) اینکه به کسی بگویم نگرانش هستم، برایم دشوار است.	۰/۸۱	۰/۳۶	۴۴/۷
(۳) برایم دشوار است که علاقه‌ام به یک مرد را به صورت کلامی بیان کنم.	۰/۸۱	۰/۳۰	۵۱/۶
(۴) برنامه کاری (یا درسی) سنگینم مرا کلافه کرده است.	۰/۸۱	۰/۲۸	۵۵/۳
(۵) به نظر من، پول درآوردن بخشی از موفقیت است.	۰/۸۱	۰/۱۵	۹۳/۷
(۶) درک کردن احساسات شدید برایم دشوار است.	۰/۸۱	۰/۳۰	۳۹/۵
(۷) صمیمیت و نزدیکی عاطفی با سایر مردان در من تنش ایجاد می‌کند.	۰/۸۱	۰/۲۳	۳۰/۵
(۸) گاهی اوقات ارزش شخصی خودم را براساس موفقیت شغلی یا تحصیلی‌ام ارزیابی می‌کنم.	۰/۸۱	۰/۳۲	۸۰/۵
(۹) هنگامی که می‌خواهم احساساتم را نشان دهم، حس می‌کنم در برابر دیگران آسیب‌پذیر می‌شوم.	۰/۸۱	۰/۴۲	۶۷/۴
(۱۰) ابراز کردن احساساتم به سایر مردان می‌تواند خطری برایم به همراه داشته باشد.	۰/۸۱	۰/۴۱	۳۹/۵
(۱۱) مقام، شغل یا تحصیلم با اوقات فراغت یا زندگی خانوادگی‌ام تداخل کرده است.	۰/۸۱	۰/۳۰	۵۵/۳
(۱۲) معمولاً ارزش افراد را بر اساس میزان پیشرفت و موفقیت آنها ارزیابی می‌کنم.	۰/۸۱	۰/۱۶	۶۲/۱
(۱۳) برایم دشوار است که هنگام رابطه جنسی راجع به احساساتم حرف بزنم.	۰/۸۱	۰/۲۳	۲۹/۵
(۱۴) به عنوان یک مرد، نگرانم که مبدا ضعف و نقصی از خود نشان دهم.	۰/۸۱	۰/۴۲	۶۸/۴
(۱۵) برایم دشوار است که نیازهای عاطفی خود را پیش دوست یا همسرم ابراز کنم.	۰/۸۱	۰/۳۹	۳۵/۸
(۱۶) مردانی که سایر مردان را لمس می‌کنند، احساس ناخوشایندی در من ایجاد می‌کنند.	۰/۸۱	۰/۲۹	۵۷/۴
(۱۷) به سختی وقتی برای آرامش و آسایش پیدا می‌کنم.	۰/۸۱	۰/۴۰	۴۱/۱
(۱۸) برایم مهم است که همیشه، کارها را خوب انجام دهم.	۰/۸۲	-۰/۰۶	۹۰
(۱۹) ابراز کردن احساسات لطیف، برایم دشوار است.	۰/۸۰	۰/۵۲	۵۲/۶
(۲۰) بغل کردن مردان برایم دشوار است.	۰/۸۰	۰/۴۲	۳۴/۲
(۲۱) اغلب، احساس می‌کنم که نیاز دارم مسؤول افراد دور و برم باشم.	۰/۸۱	۰/۱۱	۶۴/۷
(۲۲) در رابطه با دخترها و زنها، احساسات شدید خود را بیان نمی‌کنم.	۰/۸۱	۰/۳۶	۷۱/۶
(۲۳) رقابت با دیگران بهترین راه موفقیت است.	۰/۸۱	۰/۲۴	۶۲/۱
(۲۴) موفقیت و پیروزی را ملاکی برای سنجش ارزشمندی خود می‌دانم.	۰/۸۱	۰/۱۹	۸۲/۶
(۲۵) اغلب، در یافتن کلمات برای توصیف احساساتم دچار مشکل می‌شوم.	۰/۸۰	۰/۴۹	۴۹/۵
(۲۶) گاهی اوقات در نشان دادن عواطفم به مردان دچار تردید می‌شوم که دیگران چه فکری راجع به من خواهند کرد.	۰/۸۱	۰/۳۴	۵۷/۹
(۲۷) نیاز به کار یا مطالعه، بیش از اندازه، مرا از خانواده یا فراغت دور کرده است.	۰/۸۱	۰/۲۵	۵۶/۳
(۲۸) تلاش می‌کنم موفق‌تر از دیگران باشم.	۰/۸۱	۰/۱۶	۹۲/۱
(۲۹) دوست ندارم هیجاناتم را به دیگران نشان بدهم.	۰/۸۱	۰/۲۲	۵۵/۳
(۳۰) برایم دشوار است که احساساتم نسبت به دوست یا همسرم را، هنگام رابطه جنسی به او بگویم.	۰/۸۱	۰/۳۳	۳۱/۶
(۳۱) فشار کار یا تحصیل، اغلب، سایر بخش‌های زندگی (خانه، سلامت، اوقات فراغت) مرا مختل می‌سازد.	۰/۸۱	۰/۳۸	۵۲/۶
(۳۲) اغلب دلواپس این هستم که دیگران، عملکرد مرا در محیط کار یا دانشگاه چگونه ارزیابی می‌کنند.	۰/۸۱	۰/۳۹	۶۲/۶
(۳۳) معمولاً در روابط غیررسمی با سایر مردان، احساس راحتی نمی‌کنم.	۰/۸۱	۰/۳۳	۳۰
(۳۴) زرتنگ‌تر یا به لحاظ بدنی، قوی‌تر بودن از سایر مردان، برایم مهم است.	۰/۸۱	۰/۲۹	۷۵/۳
(۳۵) وقتی یک مرد خیلی دوستانه با من برخورد می‌کند، در فکر می‌روم که آیا او، تمایل جنسی به من دارد.	۰/۸۲	۰/۰۸	۲۲/۱
(۳۶) کار زیاد و استرس ناشی از نیاز به پیشرفت، بر زندگی‌ام تأثیر می‌گذارد یا به آن آسیب می‌رساند.	۰/۸۱	۰/۳۳	۵۴/۲
(۳۷) دوست دارم نسبت به دیگران، احساس برتری کنم.	۰/۸۱	۰/۲۹	۷۴/۷

که همیشه کارها را خوب انجام دهم)، ۲۱ (اغلب احساس می‌کنم که نیاز دارم مسئول افراد دور و برم باشم)، ۲۳ (رقابت با دیگران بهترین راه موفقیت است)، ۲۴ (موفقیت و پیروزی را ملاکی برای سنجش ارزشمندی خود می‌دانم)، ۲۷ (نیاز به کار یا مطالعه، بیش از اندازه مرا از خانواده یا فراغت دور کرده است)، ۲۸ (تلاش می‌کنم موفق‌تر از دیگران باشم)، ۲۹ (دوست ندارم هیجان‌اتم را به دیگران نشان بدهم)، ۳۴ (زرنگ‌تر یا به لحاظ بدنی، قوی‌تر بودن از سایر مردان برایم مهم است)، ۳۵ (وقتی یک مرد خیلی دوستانه با من برخورد می‌کند، در فکر می‌روم که آیا او تمایل جنسی به من دارد) و ۳۷ (دوست دارم نسبت به دیگران احساس برتری کنم) همبستگی ضعیفی با تعارض نقش جنسیتی دارند.

از بین گویه‌های تعارض نقش جنسیتی، گویه ۱ (پیشرفت شغلی برایم مهم است) گویه‌ای است که اکثر آزمودنی‌ها (۹۶ درصد) واجد آن بوده‌اند. همچنین گویه ۳۵ (وقتی یک مرد خیلی دوستانه با من برخورد می‌کند، در فکر می‌روم که آیا او تمایل جنسی به من دارد) گویه‌ای است که اقلیت آزمودنی‌ها (۲۲ درصد) با آن موافق بوده‌اند.

بحث

نتایج حاصل از این مطالعه ساختار ۴ عاملی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی مردانه را تأیید می‌کند. اگرچه همان‌گونه که پیشتر نیز عنوان شد، گویه ۲۵ (اغلب در یافتن کلمات برای توصیف احساساتم دچار مشکل می‌شوم) از عامل هیجان‌پذیری محدود به عامل رفتار عاطفی محدود با سایر مردان و گویه ۳۲ (اغلب دلواپس این هستم که دیگران عملکرد مرا در محیط کار یا دانشگاه چگونه ارزیابی می‌کنند) از عامل موفقیت، قدرت و رقابت به عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی انتقال یافته‌اند، اما پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آتی از این اختلاف مختصر چشمپوشی شود و پرسشنامه با همان ساختار اولیه خود استفاده شود تا با انجام مطالعات بیشتر بر روی این مقیاس در جمعیت مردان ایرانی، نتایج محکم‌تر و مطمئن‌تری در مورد ساختار عاملی فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی به‌دست آید.

در این پژوهش عامل موفقیت، قدرت و رقابت، کمترین همبستگی را در بین عامل‌ها با نمره کلی تعارض نقش جنسیتی داشته است. در انگاره (پارادایم) تعارض نقش جنسیتی فرض بر این است که ۴ عامل تعارض نقش جنسیتی به جنبه‌های گوناگون بدکارکردی‌های مردانگی سنتی اشاره دارند، عامل اول تعارض نقش جنسیتی (موفقیت، قدرت، رقابت) اما برخلاف عامل‌های دوم، سوم و چهارم، ممکن است هنوز دربردارنده پاره‌ای ویژگی‌های مفید و کارکردی هویت مردانه باشد. در متون

مقدار آلفای کرونباخ برای فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی برابر ۰/۸۱، برای عامل موفقیت، قدرت، رقابت برابر ۰/۷۴، عامل هیجان‌پذیری محدود ۰/۷۸، عامل رفتار عاطفی محدود با سایر مردان ۰/۷۲ و برای عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی برابر ۰/۷۰ بود. در بین چهار عامل اصلی تعارض نقش جنسیتی، عامل هیجان‌پذیری محدود از بیشترین اعتبار و عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی از کمترین اعتبار برخوردار بوده است. اطلاعات مربوط به وضعیت هریک از گویه‌ها در ارتباط با اعتبار مقیاس، شامل اعتبار مقیاس پس از حذف گویه مربوطه، همبستگی گویه با کل مقیاس (ضریب تشخیص) و میزان درصدی از آزمودنی‌ها که با گویه مربوطه موافق بوده‌اند، در جدول ۵ ارائه شده است. اشخاصی که در ارتباط با یک گویه هر یک از گزینه‌های «تأخیر موافقم»، «موافقم» و یا «کاملاً موافقم» را انتخاب نموده‌اند، به‌عنوان افرادی در نظر گرفته شدند که واجد حالت توصیف شده در آن گویه هستند.

همان‌گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، با حذف هر یک از گویه‌های ۱۴ (به‌عنوان یک مرد، نگرانم که مبدا ضعف و نقصی از خود نشان دهم)، ۱۹ (ابراز کردن احساسات لطیف برایم دشوار است)، ۲۰ (بغل کردن مردان برایم دشوار است) و ۲۵ (اغلب در یافتن کلمات برای توصیف احساساتم دچار مشکل می‌شوم) اعتبار مقیاس از ۰/۸۱ به ۰/۸۰ کاهش می‌یابد. از طرف دیگر با حذف هر یک از گویه‌های ۱۸ (برایم مهم است که همیشه کارها را خوب انجام دهم) و ۳۵ (وقتی یک مرد خیلی دوستانه با من برخورد می‌کند، در فکر می‌روم که آیا او تمایل جنسی به من دارد) مقدار آلفای کرونباخ برای اعتبار مقیاس تعارض نقش جنسیتی از ۰/۸۱ به ۰/۸۲ افزایش می‌یابد.

از بین تمام گویه‌ها، گویه ۱۹ (ابراز کردن احساسات لطیف برایم دشوار است) بیشترین همبستگی و سه گویه ۱ (پیشرفت شغلی برایم مهم است)، ۱۸ (برایم مهم است که همیشه کارها را خوب انجام دهم) و ۳۵ (وقتی یک مرد خیلی دوستانه با من برخورد می‌کند، در فکر می‌روم که آیا او تمایل جنسی به من دارد) همبستگی نزدیک به صفر با تعارض نقش جنسیتی دارند. در مجموع گویه‌های ۱ (پیشرفت شغلی برایم مهم است)، ۴ (برنامه کاری یا درسی سنگینم، مرا کلافه کرده است)، ۵ (به نظر من پول درآوردن، بخشی از موفقیت است)، ۷ (صمیمیت و نزدیکی عاطفی با سایر مردان در من تنش ایجاد می‌کند)، ۱۲ (معمولاً ارزش افراد را بر اساس میزان پیشرفت و موفقیت آنها ارزیابی می‌کنم)، ۱۶ (مردانی که سایر مردان را لمس می‌کنند، احساس ناخوشایندی در من ایجاد می‌کنند)، ۱۸ (برایم مهم است

برخوردار است. نتایج حاصل از پاره‌ای مطالعات قبلی بر روی اعتبار مقیاس تعارض نقش جنسیتی در فرهنگ‌های مختلف در جدول ۶ ارائه شده است. همان‌گونه که در این جدول مشاهده می‌شود، در اغلب مطالعات قبلی نیز عامل چهارم (تعارض میان کار و روابط خانوادگی) کمترین مقدار آلفای کرونباخ را در بین عامل‌های تعارض نقش جنسیتی داشته است (ا. نیل و همکاران، ۱۹۸۶؛ گوود و همکاران، ۱۹۹۵؛ کانگ^۴، ۲۰۰۱؛ و کیم، انیل و اوون، ۱۹۹۶). اگرچه کمترین مقدار آلفا در مطالعه گاف^۵ (۱۹۹۹) متعلق به عامل «هیجان‌پذیری محدود» و در مطالعه هایاشی^۶ (۱۹۹۹) متعلق به عامل «رفتار عاطفی محدود با سایر مردان» بوده است. نمونه این مطالعه مانند بسیاری مطالعات انجام شده قبلی (انیل، ۲۰۰۸) شامل مردان دانشجوی بوده است. بنابراین تعمیم نتایج حاصل از این مطالعه به مردان متعلق به سایر اقشار جامعه باید با اندکی احتیاط صورت گیرد. بر همین اساس پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آتی، نمونه، در برگزیده مردان از طبقات و گروه‌های مختلف اجتماعی باشد. همچنین از آنجا که تعارض نقش جنسیتی براساس نظریه (ا. نیل، ۱۹۸۱) بیشتر ناشی از کیفیت اجتماعی شدن نقش‌های جنسیتی در جامعه است، توصیه می‌گردد که نمونه مطالعه در پژوهش‌های آتی شامل مردان از قومیت‌های مختلف ایران باشد، زیرا قومیت‌های گوناگون در ایران آداب، رسوم، عقاید و باورها و هنجارهای نسبتاً متفاوتی دارند، بنابراین ممکن است که فرایند اجتماعی شدن نقش‌های جنسیتی در قومیت‌های مختلف به گونه‌های متفاوتی صورت گیرد و در نتیجه تظاهر تعارض نقش جنسیتی مردانه در میان مردان متعلق به این خرده‌فرهنگ‌های گوناگون از نظر نوع (یعنی به‌عنوان مثال تظاهر بیشتر عامل موفقیت، قدرت، رقابت در یک خرده‌فرهنگ و تظاهر بیشتر عامل هیجان‌پذیری محدود در خرده‌فرهنگی دیگر) و شدت متفاوت باشد.

روان‌تحلیل‌گری نیز به عنوان مثال لکان^۱ در سمینار بیستم (درآمدی بر جنسیت زنانه، محدودیت‌های عشق و دانش^۲) به سال ۱۹۷۲ در انجمن روانکاوای پاریس، مفهوم «کارکرد فلیک^۳» را که شباهت ساختاری زیادی با عامل موفقیت، قدرت، رقابت دارد به‌عنوان هسته هویت مردانه معرفی می‌کند (فینک، ۱۹۹۷).

با توجه به اینکه عامل «هیجان‌پذیری محدود» بیشترین همبستگی (۰/۷۴) که یک همبستگی قوی است) را در بین عامل‌ها با نمره کلی تعارض نقش جنسیتی دارد، احتمالاً هیجان‌پذیری محدود، آسیب‌شناختی‌ترین تظاهر تعارض نقش جنسیتی مردانه است. عامل «هیجان‌پذیری محدود» به کناره‌گیری هیجانی، سرد و خشک بودن (ابراز هیجانی نداشتن) در رابطه با دیگران و رفتارهای استبدادی (ممانعت از ابراز هیجانی دیگران) در مردان اشاره دارد.

در بین عامل‌های تعارض نقش جنسیتی، بیشترین همبستگی بین دو عامل «هیجان‌پذیری محدود» و «رفتار عاطفی محدود با سایر مردان» مشاهده می‌شود. این امکان وجود دارد که عامل «رفتار عاطفی محدود با سایر مردان» پاره‌ای مشابهت‌های ساختاری با عامل «هیجان‌پذیری محدود» داشته باشد. به این صورت که رفتار عاطفی محدود با سایر مردان گونه‌ای از هیجان‌پذیری محدود باشد که فقط در رابطه با مردان تظاهر می‌یابد.

در ارتباط با اعتبار فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی همان‌گونه که پیشتر نیز عنوان شد، مقدار آلفای کرونباخ برای فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی برابر ۰/۸۱، برای عامل موفقیت، قدرت، رقابت برابر ۰/۷۴، عامل هیجان‌پذیری محدود ۰/۷۸، عامل رفتار عاطفی محدود با سایر مردان ۰/۷۲ و برای عامل تعارض میان کار و روابط خانوادگی برابر ۰/۷۰ بوده است. این نتایج در مجموع نشان می‌دهند که فرم فارسی مقیاس تعارض نقش جنسیتی از اعتبار قابل قبولی در جمعیت مردان دانشجوی ایرانی

جدول ۶- آلفای کرونباخ برای همسانی درونی مقیاس تعارض نقش جنسیتی و ۴ عامل اصلی آن در فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌های مختلف

مطالعه	SPC	RE	RABBM	CBWF	GRCS
۱. نیل و همکاران (۱۹۸۶) - آمریکا	۰/۸۵	۰/۸۲	۰/۸۳	۰/۷۵	
گوود و همکاران (۱۹۹۵) - آمریکا	۰/۸۳	۰/۸۱	۰/۸۶	۰/۷۵	۰/۸۸
کانگ (۲۰۰۱) - کره	۰/۷۸	۰/۷۶	۰/۷۲	۰/۶۷	
گاف (۱۹۹۹) - استرالیا	۰/۸۵	۰/۷۱	۰/۸۱	۰/۸۱	
هایاشی (۱۹۹۹) - ژاپن	۰/۷۰	۰/۶۰	۰/۵۹	۰/۷۳	۰/۷۳
کیم (۱۹۹۶) - آسیای شرقی مقیم آمریکا	۰/۸۷	۰/۸۵	۰/۸۴	۰/۷۸	

1. Lacan
3. phallic
5. Owen
7. Hayashi

2. On feminine sexuality, the limits of love and knowledge
4. Kang
6. Gough

منابع

- Department of Educational Leadership and Counseling Psychology, Washington State University.
- Kang, J. (2001). *Relationship between masculine gender role conflict and psychological distress among Korean male college students* (Doctoral dissertation, University of Missouri, Columbia, 2001). *Dissertation Abstracts International*, 62, 4274.
- Kim, E.J., O'Neil, J.M., & Owen, S.V. (1996). Asian-American men's acculturation and gender role conflict. *Psychological Reports*, 79, 95-104.
- Kim, J.H., Choi, H.C., & Kim, H.S. (2009). Validation of the Korean version gender role conflict scale for adolescents. *Journal of Asian Pacific Education*, 10, 215-223.
- Mahalik, J.R., Cournoyer, R.J., DeFranc, W., Cherry, M., & Napolitano, J.M. (1998). Men's gender role conflict and use of psychological defenses. *Journal of Counseling Psychology*, 45, 247-255.
- O'Neil, J.M., Helms, B.J., Gable, R.K., David, L., & Wrightsman, L.S. (1986). Gender Role Conflict Scale: College Men's Fear of Femininity. *Journal of Sex Roles*, 14, 335-350.
- O'Neil, J. M. (1981). Patterns of Gender Role Conflict and Strain: Sexism and Fear of Femininity in Men's lives. *Journal of the Personnel and Guidance*, 60, 203-210.
- O'Neil, J.M. (2008). Summarizing 25 Years of Research on Men's Gender Role Conflict Using the Gender Role Conflict Scale: New Research Paradigms and Clinical Implications. *The Counseling Psychologist*, 36, 358-445.
- Park, J. (2010). Gender role conflict and willingness to seek counseling in male university students The mediating roles of social stigma and attitudes toward counseling. Department of Education, The Graduate Yon Sei University, Seoule, Korea.
- Pederson, E.L., & Vogel, D.L. (2007). Male Gender Role Conflict and Willingness to Seek Counseling: Testing a Mediation Model on College-Aged Men. *Journal of Counseling Psychology*, 54, 373-384.
- Schwartz, J.P., Buboltz, W.C., Seemann, E., & Flye, A. (2004). Personality Style: Predictors of Masculine Gender Role Conflict in male prison inmates. *Psychology of Men & Masculinity*, 5, 59-64.
- Schwartz, J.P., Waldo, M., & Daniel, D. (2005). Gender-Role Conflict and Self-Esteem: Factors Associated With Partner Abuse in Court-Referred Men. *Psychology of Men & Masculinity*, 6, 109-113.
- Schwartz, J.P., Waldo, M., & Higgins, A.J. (2004). Attachment Styles: Relationship to masculine Gender Role Conflict in college men. *Psychology of Men & Masculinity*, 5, 143-146.
- Applewhite, S. (2007). The relationship between gender role conflict, substance use, and sexual health behaviors of Black men: An exploratory research study of Black college men (Doctoral dissertation, Howard University) *Dissertation Abstract International*, 67, 09.
- Bem, S.L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 42, 155-162.
- Fink, B. (1997). *The lacanian subject*, UK: Princeton University Press
- Fischer, A.R. (2007). Parental Relationship Quality and Masculine Gender-Role Strain in Young Men: Mediating Effects of Personality. *Journal of counseling psychologist*, 35, 328.
- Fitton, R. (2010). The effects of instrumentality, expressiveness, and age on male gender role conflict. Honors Thesis, Leeds Metropolitan University, Leeds, Great Britain.
- Good, G.E., Robertson, J.M., O'Neil, J.M., Fitzgerald, L.F., DeBord, K.A., Stevens, M.A., Bartels, K.M., & Braverman, D.G. (1995). Male gender role conflict: Psychometric properties and relations to distress. *Journal of Counseling Psychology*, 42, 3-10.
- Goodwin, M.E. (2009). Gender role conflict, depression, and personality's effects on help seeking behaviors, attitudes, and academic performance. (Doctoral dissertation, Iowa State University). *Dissertation Abstracts International*, 70, 88.
- Gough, F. (1999). *Masculinity and psychological health in Australian men: Metropolitan, regional, and age comparisons*. Unpublished postgraduate thesis, Victoria University of Technology, Melbourne, Australia.
- Griffin, J.A. (2011). Sexual compulsivity among sexual minorities: Relations to attachment orientations and gender role conflict. (Masters Thesis, Loyola University Maryland, Baltimore, MD).
- Hayashi, S. (1999). Masculinity and mental health: The relationship between men's attitudes toward male gender roles and mental health indices: Anxiety, depression, affect regulation, and self esteem. *JASS (Japanese Assembly for the Study of Sex) Proceedings*, 11, 2-11.
- Hayes, J.A., & Mahalik, J.R. (2000). Gender Role Conflict and psychological distress in male counseling center clients. *Journal of Psychology of Men & Masculinity*, 1, 116-125.
- Howells, V.A. (2010). Gender role conflict and drive for muscularity: Predictors of problematic drinking behaviors in college aged men. Masters Thesis.

- Serna, G. S. (2004). The confounding role of personality in the relation to gender role conflict and substance abuse and sexual aggression against women (Doctoral dissertation, University of Akron, 2003). *Dissertation Abstracts International*, 65, 1064.
- Sipes, M.L. (2005). A partial test of male gender role conflict theory: Current perceptions of gender role socialization, masculinity ideology, and gender role conflict, relations with personality and perceptions of interpersonal problems (Doctoral dissertation, University of Akron, 2005). *Dissertation Abstracts International*, 66, 2840.
- Spence, J.T., & Helmreich, R.L. (1980). Masculine instrumentality and feminine expressiveness: Their relationship with sex-role attitudes and behaviors. *Psychology of Women Quarterly*, 5, 147-163.
- Spence, J.T., & Helmreich, R.L. (1978). *Masculinity and femininity: Their psychological dimensions, correlates, and antecedents*. Austin, TX: University of Texas Press.
- Tokar, D.M., Fischer, A.R., Schaub, M. & Moradi, B. (2000). Masculine Gender Roles and Counseling-Related Variables: Links with Mediation by Personality, *Journal of Counseling Psychology*, 47, 380-393.
- Zamarripa, M.X., Wampold, B.E., & Gregory, E. (2003). Male Gender Role Conflict, Depression and Anxiety: Clarification and Generalizability to Woman. *Journal of Counseling psychology*, 50, 333-338.

Archive of SID